

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 118 86 71
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Dhr. C.H. Dijkhuizen
Telefoon 038 499 87 07
CH.Dijkhuizen@overijssel.nl

SER Overijssel
Per e-mail aan secretaris-directeur
mevrouw drs. O.P. Wertheim-Davygora
OP.Wertheim-Davygora@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
08.06.2021	2021/0133075		15.02.2021	

Onderwerp: Reactie op SER-advies 'Goed leven, wonen en werken voor jongeren in Overijssel'

Geachte mevrouw Wertheim,

Op 15 februari 2021 hebben wij uw advies 'Goed leven, wonen en werken voor jongeren in Overijssel' ontvangen. Wij zeggen u dank dat SER Overijssel op eigen initiatief met dit belangrijke thema aan de slag is gegaan. Via deze brief reageren wij op uw aanbevelingen (hieronder in cursief weergegeven). Graag lichten wij in een gesprek met u en een delegatie van SER Overijssel onze reactie toe.

1. Behoud jongeren in Overijssel en creëer betrokkenheid

- 1.1 Beschouw jongeren als een specifieke doelgroep binnen specifieke beleidsterreinen. Onderzoek en werk uit hoe het perspectief van jongeren (als doelgroep, als toekomstige generatie, als meedenkers en initiatiefnemers) een betere plek kan krijgen bij de beleidsontwikkeling en -uitvoering, die te maken hebben met aantrekkelijk leven, wonen, werken en recreëren in Overijssel.*
- 1.2 Ontwikkel samen met jongeren een 'generatietoets' waarmee voorgenomen beleid vooraf getoetst kan worden op de impact ervan op jongeren, eventueel ook als proeftuin voor landelijke ontwikkelingen.*
- 1.3 Betrek jongeren structureel bij verschillende beleidsterreinen, die te maken hebben met aantrekkelijk leven, wonen, werken en recreëren in Overijssel. Voorbeelden van jongerenparticipatie zoals bij het project Nieuwe Energie Overijssel kunnen vertaald worden naar andere beleidsterreinen.*

Onze reactie:

Wij nemen uw aanbeveling over om jongeren op alle beleidsterreinen meer structureel te betrekken. In het rondetafelgesprek Jongeren & Democratie op 12 mei 2021 met Provinciale Staten van Overijssel bleek dat er kansen zijn het perspectief van jongeren nog beter mee te nemen in het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. U geeft concreet mee om via een 'generatietoets' rekening te houden met de effecten op de generaties. In het licht van het rapport 'Wat verwachten jongeren van de democratie? En begrijpen jongeren en bestuurders elkaar?' dat begin 2021 in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is verschenen, zijn wij gestart met het verkennen van de toegevoegde waarde van een 'generatietoets'. Wij gaan met het Ministerie in gesprek over de status van deze toets en of dit wellicht passend is voor Overijssel.

Gelet op uw eerste aanbeveling, onderzoeken wij hoe we het betrekken en samenwerken met jongeren een kwalitatieve impuls kunnen geven. Jongeren gaven in het gesprek met Provinciale Staten aan dat competitie-elementen vaak helpen om de interesse te wekken. Tegelijk is uit onderzoek gebleken dat wij

er vaak ten onrechte van uit gaan dat jongeren niet bereid zijn mee te denken. Jongeren zijn gemotiveerd mee te doen aan laagdrempelige, concrete projecten en willen serieus genomen worden. Heldere taal, verwerking van hun input en terugkoppeling geven over het vervolg zijn voor jongeren voorwaarden om betrokken te zijn en te blijven.

Op uw suggestie jongeren als doelgroep te zien, refereren we graag aan onze inspanningen op het gebied van de woningbouwopgave in Overijssel. In de regionale woonagenda's, die we 25 maart 2021 hebben vastgesteld met de gemeenten, is de doelgroep starters één van de belangrijkste doelgroepen waar wij ons op richten. We zien de moeite die deze doelgroep heeft op de woningmarkt. Samen met gemeenten en andere organisaties in ons Woonkeuken-netwerk zetten wij ons extra in voor deze doelgroep. Wij gaan dat de komende jaren nog meer doen, onder meer in samenwerking met hogescholen en universiteiten. Er zijn al meerdere onderzoeksvragen aangepakt door studenten. Opvallend resultaat uit een onderzoek door Saxion-studenten is bijvoorbeeld dat studenten relatief traditionele woonwensen hebben (tussenwoningen, 2-onder-1 kap, etc.). We zien dit ook terug in de gemeentelijke woonvisies.

- 1.4 Communiceer proactief over de maatregelen die relevant zijn voor jongeren zowel vanuit jongerenbetrokkenheid als vanuit doelgroepenbeleid. Denk daarbij aan effectieve communicatiemiddelen en social media, die met name jongeren in Overijssel aanspreken.*
- 1.5 Ga door met het implementeren en verbreden van het programma 'Jongeren en burgerschap' op alle onderwijsniveaus (basis-, middelbaar- en mbo-onderwijs). Stimuleer de betrokkenheid van jongeren via het onderwijs, sport- en cultuurverenigingen en maatschappelijke en politieke organisaties, waarin jongeren actief zijn.*
- 1.6 Betrek jongeren meer bij het kritisch doorlichten van projecten of regelingen op verschillende beleidsterreinen. Denk bijvoorbeeld aan het laten meelopen met een gedeputeerde, vergaderingen bijwonen, op voorstellen reageren of online bijeenkomsten waarbij jongeren over specifieke voorstellen kunnen reageren.*

Onze reactie:

Vooraf op het onderdeel communicatie zien wij in uw aanbevelingen aanknopingspunten om meer ambitie te tonen. Met het team Overijssel doet mee! en onze communicatie-medewerkers gaan wij beter in beeld brengen welke media voor ons effectief zijn om jongeren te bereiken. In ons Overijssels onderzoek geven jongeren zelf ook aan dat zij nog kansen zien op het vlak van sociale media en het bereik onder jongeren. Deze aanpak past goed bij onze manier van werken om onze communicatie telkens eigentijds en modern vorm te geven, bijvoorbeeld via het benutten van nieuwe media.

Uit het rondetafelgesprek met Provinciale Staten op 12 mei en onze eigen onderzoeken blijkt dat er nog te weinig contactmomenten tussen bestuur (politici en ambtenaren) en jongeren zijn. Deze momenten willen we structureel organiseren. We zijn blij met uw concrete suggesties op dat punt. Onze eerste stap is om dit in samenspraak met bijvoorbeeld het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) op te pakken.

2. Maak regio's aantrekkelijk voor jongeren om te leven en te wonen

- 2.1 Investeer in de aantrekkelijkheid van Overijsselse regio's met speciale aandacht voor betaalbare huur- en koopwoningen, passende stageplekken en banen voor jongeren en de goede bereikbaarheid tussen de regio's en naar de rest van Nederland. Versterk de positieve kwaliteitskenmerken van Overijsselse regio's en steden, zodat die aantrekkelijk blijven voor jongeren om te wonen, werken, studeren en recreëren.*
- 2.2 Investeer in noodzakelijke voorzieningen in de Overijsselse (studenten)steden. Denk bijvoorbeeld aan nevenvestigingen van WO-instellingen in Zwolle of Deventer en voldoende uitgaansgelegenheden. Investeer in de bekendheid van de regionale merken om jongeren in Overijssel te binden en jongeren uit andere regio's aan te trekken.*
- 2.3 Stimuleer de samenwerking tussen het onderwijs en werkgevers. Maak het Overijsselse scholingsaanbod completer en breng de aantrekkelijkheid van Overijsselse (top)bedrijven meer voor het voetlicht bij jongeren.*

Onze reactie:

Het aantrekken en behouden van jong talent in Overijssel is een belangrijke reden voor het creëren van goede, voldoende en betaalbare woningbouw voor starters. Wij herkennen de verbinding die u legt tussen de aantrekkelijkheid van de Overijsselse woongebieden en het behoud van talent. Mede daarom is dit ook een belangrijke opgave die terugkomt in de nieuwe woonagenda's die wij hiervoor al noemden. Tegelijk vraagt dit om verbinding met andere opgaven op het gebied van werkgelegenheid, voorzieningen en andere elementen die van invloed zijn op het vestigingsklimaat voor starters. Mede door het investeren in gebiedsontwikkelingen, vooral rondom spoorzones, leggen wij de focus op die samenhang. Zo zetten we in op een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat via bijvoorbeeld de gebiedsontwikkeling centrumschil Deventer.

Uw aanbevelingen ondersteunen onze aanpak om met partners te investeren in projecten om talent aan te trekken en te behouden voor de regio. Eerder hebben we geïnvesteerd in projecten om studenten en het regionale mkb met elkaar te verbinden, zoals TalentIT Twente, Deventer Informatiestad, het stageportaal van MKB Deventer en het mobiliteitsplatform &power van WIMM, gericht op de matching van starters, stagiairs en afgestudeerden met het bedrijfsleven. Een ander voorbeeld is Codidact waar jongeren die niet tot hun recht komen in een reguliere studie autodidact kunnen leren en werken. Met de Techniekpacten investeren we al meerdere jaren in Wetenschap & Techniek via het (V)MBO, voortgezet onderwijs (VO) en primair onderwijs (PO). We zetten in op Adviseurs van de toekomst samen met programma's Nieuwe Energie en Circulair: teams van VO-scholieren gaan aan de slag met een opdracht vanuit organisaties en bedrijven op het gebied van hernieuwbare energie en circulaire economie.

Naast de talentprojecten, de aanwezigheid van topopleidingen en -studies in Overijssel en een aantrekkelijke woon- en leefomgeving, blijft het ook belangrijk om dit uit te dragen. Mede in het kader van de Regio Deals, waarin wij ook stevig participeren, zien we dat regio's binnen en buiten Overijssel uitdragen dat onze provincie een uitstekende plek is om jezelf te ontplooien (Upgrade jezelf Regio Zwolle) of te scholen in vakmanschap (Twents Fonds voor Vakmanschap) en wetenschap (PDEng Saxion UT). Met deze programma's geven we in Oost-Nederland concreet vorm aan 'Nederland Slim Benutten'.

2.4 Besteed binnen de regionale woonagenda's aandacht aan de doelgroep starters/jongeren, met speciale aandacht voor kwetsbare jongeren.

2.5 Bevorder - als onderdeel van bestaande regelingen - de innovatie op het gebied van starterswoningen en de doorstroming van woningen. Ga samen met jongeren op zoek naar creatieve oplossingen voor specifieke woonproblemen. Faciliteer betaalbare jongerenwoningen in kleine kernen en stimuleer de transformatie van winkelpanden en kantoren tot jongerenfuncties en -woonvormen.

Onze reactie:

In de woonagenda's hebben wij met gemeenten, woningcorporaties en andere woonpartners in Overijssel de koers uitgezet. Het uitgangspunt is een goed kwalitatief woningbouwprogramma per gemeente, waarbij we adequaat weten om te gaan met nieuwe data, trends en ontwikkelingen. De aantallen (woningcontingenten) zijn niet langer leidend. Daarnaast leggen we de regie bewust lokaal neer: de gemeente en haar woonpartners weten wat er nodig is om in te spelen op de behoefte van haar inwoners. Uiteraard sturen we als provincie, indien nodig, bij.

Het belang van goede huisvesting voor de jongere doelgroep blijft op de (woon)agenda en blijft een aandachtspunt. Zoals hierboven al aangegeven, maken we daarbij onder andere gebruik van onderzoeken die studenten uitvoeren. We hebben onze woningmarktmonitor (digitaal raadpleegbaar) waar veel algemene gegevens te vinden zijn over Overijssel. En er worden vele onderzoeken gedaan naar de woningmarkt waaronder door het ministerie van BZK (iedere drie jaar een woononderzoek). In het laatste onderzoek kwam onder meer naar voren dat jongeren meer geneigd zijn te verhuizen dan andere leeftijdsgroepen en ook meer behoefte hebben aan een grotere woning en grotere buitenruimte.

Om innovatie in woningbouw breed te stimuleren hebben we de stimuleringsregeling wooninitiatieven. Deze is vorig jaar volledig benut voor verschillende soorten innovatieve woonvormen. Ook dit jaar zal een

dergelijke regeling weer worden gestart. Wij zien uw aanbeveling als een aansporing om daar vooral mee door te gaan en jongeren te blijven uitnodigen om met creatieve oplossingen te komen.

3. Laat jongeren geen 'verloren generatie' worden

- 3.1 *Beschouw jongeren als een specifieke doelgroep binnen het arbeidsmarktbeleid, mede om te voorkomen dat er een 'verloren generatie' ontstaat door de coronacrisis. Zoek verbinding met de programma's van de arbeidsmarktregio's in het kader van de bestrijding van jeugdwerkloosheid (derde aanvullend sociaal pakket).*
- 3.2 *Behandel jongeren als een specifieke doelgroep in de regelingen voor de mkb-bedrijven. Denk aan specifieke maatregelen om de bekendheid en aantrekkelijkheid van mkb-bedrijven voor jongeren te vergroten. Stimuleer de beschikbaarheid van voldoende banen en stageplekken voor jongeren en de binding van jong talent bijvoorbeeld door alumni-programma's, jobrotation, leven-lang-ontwikkelen activiteiten, werk-voor-partners, traineeships en werkervaringsplekken.*
- 3.3 *Benut de ervaringen uit de vorige economische crisis op het gebied van de aanpak van jeugdwerkloosheid en de gevolgen daarvan. Blijf goed monitoren wat de gevolgen van de coronacrisis zijn, met name voor de groeiende groep van studenten met mentale problemen.*

Onze reactie:

Om onze provinciale ambitie 'Naar een inclusieve, wendbare en toekomstgerichte arbeidsmarkt' te realiseren, hebben we jongeren hard nodig. Er is sprake van vergrijzing en ontgroening. Met de talentprojecten en Techniekpacten zoals hierboven reeds genoemd, sluiten wij aan op uw aanbevelingen.

De coronapandemie heeft impact op alle generaties, maar raakt zeker jongeren. De contactbeperkingen zijn juist in deze fase van het leven zeer ingrijpend. Jongeren zijn een lange tijd geconfronteerd met regels die belemmerend waren voor ontmoetingen, sporten, studeren, etc. Ook de arbeidsmarktpositie van jongeren is door de coronacrisis onder druk komen te staan. U vraagt daarom in uw aanbevelingen terecht aandacht voor het risico van een 'verloren generatie'. Met een regeling voor het mkb om een starter op de arbeidsmarkt aan te nemen hebben we hier concreet aandacht aan besteed. Het tegengaan van jeugdwerkloosheid via praktijkleren en stages is onderdeel van de Taskforce Arbeidsmarktregio's. In de actieplannen van de arbeidsmarktregio's voor de crisis- en herstelaanpak is 'perspectief voor jongeren, aanpak jeugdwerkloosheid' een bouwsteen. Er is rijksbudget beschikbaar gekomen voor het ROC en de gemeenten. Zo zet het actieprogramma van de Regio Zwolle onder andere in op 1.000 extra leerbanen.

Met het oog op de brede maatschappelijke welvaart voor alle generaties, en zeker ook de jongeren, zullen wij de gevolgen van de coronacrisis blijven monitoren. Wij houden ons aanbevolen voor de signalen die SER Overijssel vanuit werknemers en werkgevers hierover ontvangt, zodat wij samen met u verantwoordelijkheid kunnen nemen voor een nieuwe generatie op de arbeidsmarkt van Overijssel.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter
A.P. Heidema

secretaris
N. Versteeg